

Skala uspješnosti rješavanja bračnih konflikata¹

Konstruirale: Vera Ćubela Adorić i Jelena Jurević

Priredile: Vera Ćubela Adorić i Rafaela Kovač

1. Teorijska osnova

Nesuglasice i konflikti su sastavni dio bračne, kao i svake druge bliske veze. Naime, konflikti su rezultat nekompatibilnih potreba, želja, interesa ili ciljeva (Straus, 2005; Wilmot i Hocker, 2007), a međuzavisnost, kao temeljno obilježje bliskih veza, može učiniti tu nekompatibilnost neizbježnom i naročito salijentnom (Kline, Pleasant, Whitton i Markman, 2006; Noller i Feeney, 2002). U isto vrijeme, predanost vezi i njezinu održavanju važan je motivator nastojanja partnera da pronađu adekvatne načine upravljanja međusobnim sukobima. Doista, neka istraživanja s parovima koji su bili na bračnome savjetovanju pokazala su da su, u konačnici, odluku o razvodu realizirali uglavnom oni koji su tijekom postupka savjetovanja pokazali veću sklonost izbjegavanja konflikata s partnerom te manjega involviranja u one konfliktne epizode koje nisu mogli izbjeći (Roloff i Johnson, 2002). Naime, kada se predanost vezi jako reducira, partneri mogu ocijeniti da nastavak sukobljavanja ne bi imao smisla, te izbjegavati sukobe očekujući formalni raskid veze.

Iako neizbježno, sukobljavanje u braku nije nužno destruktivno. Zapravo, sposobnost konstruktivnoga upravljanja konfliktima smatra se jednim od centralnih obilježja uspješne bliske veze (Wilmot i Hocker, 2007). Premda i neki drugi faktori, poput individualnih značajki, životnih događaja i pozitivnih aspekata veze, igraju važnu ulogu u generiranju bračnoga nezadovoljstva i nestabilnosti, općenito se smatra da su destruktivni, loše upravljani konflikti rizični faktor za nezadovoljstvo vezom pa i za prekid veze, uključujući razvod braka (Kline i sur., 2006).

S tim u vezi, važno je istaknuti barem dvije stvari. Prvo, odnos između konflikata i spomenutih ishoda u vezi nije tako jasan kao što se može činiti na prvi pogled. Nezadovoljstvo može voditi destruktivnomu upravljanju konfliktima, ali i obrnuto. Kao što pokazuju longitudinalna istraživanja, nezadovoljstvo odnosom, pa i razvod braka, mogu se predvidjeti na osnovi nekih značajki lošega upravljanja konfliktima u ranijem razdoblju veze (Noller i Feeney, 2002). Tendencija povlačenja, negativnoga interpretiranja i invalidiranja, te eskaliranja konflikta značajke su koje se mogu opaziti i godinama prije pojave spomenutih negativnih ishoda, pa ih neki autori nazivaju „znakovima opasnosti“ na koje bi se preventivne i interventne aktivnosti trebale posebice fokusirati (Kline i sur., 2006). Drugo, za kvalitetno funkcioniranje veze nije toliko važna sama razina konflikata (jer su oni i normativni) već više način rješavanja ili, bolje reći, upravljanja konfliktima. Naime, kao što primjećuju Kline i suradnici (2006), neki konflikti mogu biti i nerješivi, pa način na koji partneri reguliraju tenziju povezanu s njihovim perzistentnim prisustvom može značajno obilježiti kvalitetu veze (Noller i Feeney, 2002). U skladu s tim, evaluacija uspješnosti u ovoj domeni bračnoga funkcioniranja može biti dobar pokazatelj subjektivne kvalitete braka općenito.

U opsežnoj literaturi o istraživanjima konflikata u (bračnoj) vezi mogu se identificirati dva osnovna metodološka pristupa. Jedan od njih se temelji na sustavnom opažanju značajki interakcije među partnerima tijekom diskusije o različitim temama, uključujući i one koje sami partneri biraju kao (potencijalno) konfliktne. Kodiranje opaženoga verbalnog i neverbalnog

¹ Prikaz skale, kao i njezine dosadašnje primjene, realizirani su u sklopu projekta „Iskustva nepravde i psihološka dobrobit tijekom nekih životnih tranzicija“, koji je odobrilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH (269-1301422-1493).

ponašanja se provodi u terminima kategorija kao što su razina tenzije, hostilnosti, neslaganja, antagonizma i negativnog afekta koje pojedinac pokazuje tijekom snimljene interakcije. Uz već spomenute „znakove opasnosti“, istraživanja u okviru ovoga pristupa se fokusiraju i na neke specifične, problematične obrasce u načinima na koje parovi upravljaju konfliktima, kao što je, primjerice, često citirani obrazac pritisak – povlačenje (v. detaljnije u Kline i sur., 2006).

Iako je upotrebljivost ovoga pristupa donekle ograničena činjenicom da se konflikti i taktike upravljanja konfliktima ne moraju uvijek jasno manifestirati u opservabilnom ponašanju, njegova je osnovna prednost u tome što omogućuje dobivanje nezavisne procjene ponašanja pojedinaca i parova u konfliktnoj situaciji, koja je oslobođena različitih izvora pristranosti koji mogu utjecati na iskaz samih partnera. Međutim, i uobičajeno fokusiranje opservacijskih studija na izdvojene epizode interakcije među partnerima ima svoja ograničenja zato što ne omogućuje uvid i u razvoj sukoba, tj. one procese koji su datoj epizodi prethodili i uslijedili nakon nje. Iako neki konflikti doista mogu biti ograničenoga trajanja, istraživanja pokazuju da epizode konflikata među partnerima nerijetko ostaju neriješene te prerastaju u ono što se u literaturi naziva „serijalno sukobljavanje“ (Roloff i Johnson, 2002): niz epizoda sukobljavanja oko istoga problema ili pitanja, koje se stalno ponavljaju, obično potaknute tranzicijama u samoj vezi, ali mogu varirati po svojoj formi i ulozi koju partneri imaju u konkretnoj epizodi. Značaj ovoga ograničenja je povezan s činjenicom da se ovakvo sukobljavanje obično aktualizira u razdobljima tranzicija u samoj vezi, kad je potrebno redefinirati postojeća ili dogovoriti nova pravila.

Drugi pristup općenito se temelji na *iskazu* samih partnera o vrstama i čestini konflikata u njihovoj vezi, zatim o nekim značajkama interakcije za koje je, inače, utvrđeno da su povezane s kvalitetom i stabilnošću veze, te o strategijama i taktikama koje koriste pri suočavanju s konfliktnim situacijama i reguliranju njihovih ishoda.

Za mjerenje vrste, čestine i ozbiljnosti konflikata koriste se instrumenti poput, primjerice, tzv. *Marital Agendas Protocol* (Notarius i Vanzetti, 1983, prema Kline i sur., 2006), koji sadrže popis mogućih područja konflikata (npr. financije, kućni poslovi, odgajanje djece, odnosi s rodbinom, ljubomora), među kojima ispitanik treba označiti ona koja su za njihovu vezu doista problematična ili, pak, procijeniti stupanj njihove stvarne problematičnosti u vlastitoj vezi. Podaci prikupljeni ovakvim instrumentima mogu pružiti informacije ne samo o tome koja su žarišna područja konflikata u vezi, nego i o promjenama do kojih u tom pogledu kao i u čestini konflikata dolazi tijekom vremena i u vezi s različitim normativnim i nenormativnim događajima. Također, neke usporedbe s podacima o čestini konflikata, koji su prikupljeni u opservacijskim studijama, sugeriraju da su sami partneri (posebice u dugotrajnijoj vezi) skloniji ocjeni manje razine konflikata no što bi se na osnovi procjena promatrača dalo zaključiti (Kline i sur., 2006). To može dijelom reflektirati i pozitivnu pristranost partnera, ali također potiče važno pitanje definicije samoga konflikta i kritične granice njegove čestine i ozbiljnosti za ocjenu smanjene kvalitete funkcioniranja veze.

Nadalje, niz je instrumenata koji su namijenjeni ispitivanju karakteristika interakcije koje su prediktivne za negativne ishode u vezi, uključujući nezadovoljstvo, rastavu i razvod. Npr. jedna skala, koju su razvili Stanley i Markman (1997, prema Kline i sur., 2006), sadrži osam čestica koje se odnose na značajke poput negativnoga eskaliranja, invalidiranja, negativne interpretacije i povlačenja. Postoji i niz skala koje su namijenjene ispitivanju specifičnih načina na koje se parovi nose s konfliktima. Jedna od najčešće korištenih je *Conflict Tactics Scale* (Straus, 1979, prema Straus, 2005), na kojoj ispitanik procjenjuje koliko su često u rješavanju konfliktnih situacija tijekom protekle godine on ili partner manifestirali oblike ponašanja koji su tipični za negativno i pozitivno upravljanje konfliktima, poput verbalne i neverbalne agresivnosti, seksualne prisile, tjelesnoga povređivanja, pregovaranja itd. Konačno, neke mjere koje se također koriste u istraživanjima konflikata fokusiraju se na širi konstrukt komunikacije među partnerima, uključujući i komunikaciju o konfliktnim pitanjima (npr. *Communication Patterns Questionnaire*; Heavey, Larson, Zumtobel i Christensen, 1996, prema Kline i sur., 2006).

Skala koja je prikazana u ovome prilogu također se može svrstati u mjere temeljene na samoiskazu. Za razliku od drugih, ranije opisanih instrumenata, u fokusu je ove skale subjektivna ocjena uspješnosti rješavanja konflikata općenito, bez obzira na njihovu čestinu,

vrstu ili konkretne strategije i taktike upravljanja. Takav je fokus proizišao iz potrebe da se konstruira instrument koji bi omogućio uvid u način na koji pojedinac evaluira kvalitetu svoje bračne veze u ovoj domeni, te pružio podatke za određivanje stupnja u kojem se u toj ocjeni slaže sa svojim partnerom i, na taj način, profila njihova slaganja u različitim domenama bračne veze (v. detaljnije u Jurević, 2007). Iz toga razloga, ova je skala prvi put primijenjena kao sastavni dio Upitnika percepcije kvalitete bračnoga odnosa (UPKBO, Ćubela Adorić i Jurević, 2006, prema Jurević, 2007), koji sadrži još 14 skala, namijenjenih ispitivanju percipirane kvalitete funkcioniranja braka u različitim domenama (uključujući i neke koje su prikazane u drugim prilogima ove zbirke).

2. Opis skale

Skala uspješnosti rješavanja bračnih konflikata je konstruirana s ciljem mjerenja percipirane efikasnosti rješavanja konflikata u odnosu s bračnim partnerom. Budući da je naglasak na globalnoj ocjeni kvalitete bračnoga funkcioniranja u ovoj domeni, pri formuliranju tvrdnji se nastojalo izbjeći referiranje na specifične situacije i vrste konflikata, te specifične strategije njihova rješavanja. U svojoj konačnoj verziji, koja je prikazana u ovome prilogu, skala sadrži devet tvrdnji. Pet je tvrdnji formulirano pozitivno, odnosno u smjeru percepcije efikasnoga rješavanja konflikata s bračnim partnerom, dok četiri tvrdnje reflektiraju negativnu ocjenu načina na koji partneri funkcioniraju u ovoj domeni. Sadržaj pojedinih čestica se može vidjeti u prikazu skale na kraju ovoga priloga.

Stupanj slaganja s pojedinim tvrdnjama ispitanik procjenjuje na skali od -3 (potpuno netočno) do +3 (potpuno točno). Ukupan rezultat na skali određuje se kao prosječna vrijednost procjena na pripadajućim česticama tako da se teoretski raspon rezultata na skali kreće između 1 i 7. Zato prije izračunavanja ukupnoga rezultata procjene treba bodovati od 1 do 7, vodeći računa da smjer bodovanja bude konzistentan za sve tvrdnje. Budući da je u našim dosadašnjim primjenama rezultat na ovoj skali korišten kao jedan od pokazatelja percipirane kvalitete bračnoga funkcioniranja, procjene su bile kodirane u smjeru veće efikasnosti rješavanja konflikata. Iako bi za daljnje usporedbe bilo poželjno i u narednim primjenama koristiti isti sustav bodovanja (koji je detaljnije opisan uz prikaz skale na kraju ovoga priloga), može se, dakako, koristiti i obrnuti smjer bodovanja (kao što su to npr. učinili Lacković-Grgin, Nekić i Penezić, 2009).

Skala je do sada primijenjena u tri nezavisna istraživanja. U prvoj primjeni, u skupini od 183 para koji su u vrijeme ispitivanja bili u braku između 3 i 7 godina, skalu su popunila oba partnera (v. detaljnije u Ćubela Adorić, Jurević i Jurkin, 2008; Ćubela Adorić i sur., 2008; Jurević, 2007). Podaci od oba partnera su prikupljeni i u recentnom istraživanju na skupini od 160 parova koji se nalaze u različitim stadijima tranzicije u roditeljstvo (v. Tucak Junaković, Ćubela Adorić i Nekić, 2009).² Konačno, u istraživanju koje su proveli Lacković-Grgin, Nekić i Penezić (2009) skala je primijenjena u jednoj dobno vrlo heterogenoj skupini od 185 žena (20 – 64 godine) koje su bile u braku između jedne i 45 godina.

---

² Detaljnije o postupku regrutiranja ispitanika i prikupljanja podataka u istraživanjima sa skupinama parova v. u prilogu o Skali sklonosti idealiziranju braka u ovom izdanju.

3. Psihometrijske osobine

U svim dosadašnjim primjenama analize latentne strukture ove skale su provedene pod modelom zajedničkih faktora, s kvadriranim koeficijentima multiple korelacije kao procjenama komunaliteta i uz korištenje Kaiser-Guttmanova kriterija za određivanje značajnih faktora. Sve su analize rezultirale jednofaktorskom solucijom, koja objašnjava između 33% (primjena I) i 44% (primjena II) zajedničke varijance njezinih čestica. Sve čestice na skali su u tim solucijama imale značajna (tj. $> ,30$) zasićenja na izlučenome faktoru. Isto je utvrđeno i u zasebnim analizama s obzirom na spol ispitanika, te razdoblje tranzicije u roditeljstvo (Jurević, 2007; Tucak Junaković, Ćubela Adorić i Nekić, 2009).

U prilog homogenosti skale govore i rezultati analize čestica i pouzdanosti tipa unutarnje konzistencije. Ukratko, nespuriozne korelacije pojedinih čestica s ukupnim rezultatom dosljedno su veće od $,30$, a vrijednosti Cronbachova alpha koeficijenta su se kretale između $,79$ (primjena I) i $,92$ (primjena III) (v. tablicu 1).

Prema tome, rezultati provedenih analiza sugeriraju da ova skala predstavlja homogen niz čestica koji se može koristiti kao zadovoljavajuće pouzdana, jednodimenzionalna mjera percepcije uspješnosti rješavanja bračnih konflikata u ispitanika obaju spolova i u različitim razdobljima bračne veze.

Tablica 1. Osnovni deskriptivni statistici Skale uspješnosti rješavanja bračnih konflikata u tri nezavisne primjene: I – Jurević (2007), II – Tucak Junaković, Ćubela Adorić i Nekić (2009), III – Lacković-Grgin, Nekić i Penezić (2009)

Primjena	N	M	min	max	Fergusonov delta indeks	SD	α
I	366	5,2	1,9	7,0	,89	0,96	,79
II	320	5,4	1,2	7,0	,84	1,04	,85
III (samo žene)	185	3,1	1,0	6,2	-	1,27	,92

Napomena: Za razliku od prvih dviju primjena, u kojima je korišten izvorni način kodiranja prikazan u Opisu skale (tj. veći rezultat na skali znači veću percipiranu efikasnost rješavanja konflikata), u primjeni III procjene ispitanika su kodirane u smjeru veće percepcije konflikata, odnosno manje efikasnosti rješavanja bračnih konflikata. Također, zbog nedostatka relevantnih informacija o distribucijama frekvencija po pojedinim česticama, vrijednost delta indeksa u potonjoj primjeni nije se mogla izračunati.

U tablici 1 su navedeni neki osnovni deskriptivni statistici, utvrđeni u tri dosadašnje primjene. Iako indeksi raspršenja upućuju na zadovoljavajuću osjetljivost skale, treba uočiti da su u prvim dvjema primjenama aritmetičke sredine pomaknute u smjeru većih vrijednosti, a u trećoj primjeni u smjeru manjih vrijednosti. Imajući u vidu razlog dobivene razlike u smjeru ovoga pomaka (v. *Napomenu* ispod tablice 1), može se zaključiti da, u načelu, postoji tendencija da se rješavanje konflikata u vlastitom braku ocjenjuje kao, u prosjeku, relativno zadovoljavajuće. No, ovaj pomak u smjeru većih vrijednosti vjerojatno reflektira i određeni stupanj samoselekcije upravo s obzirom na kvalitetu braka i, sukladno tomu, pozitivnu pristranost ispitanih uzoraka, sastavljenih od onih pojedinaca koji su dobrovoljno pristali sudjelovati u istraživanju. To je posebno moglo djelovati u prvim dvjema primjenama, u kojima su oba partnera trebala pristati na sudjelovanje u istraživanju. Međutim, rezultati Kolmogorov-Smirnovljeva testa su pokazali da samo u jednoj primjeni distribucija dobivenih rezultata značajno odstupa od normalne (primjena I: $d = ,06$, $p < ,15$; primjena II: $d = ,10$, $p < ,01$).

Usporedba rezultata muških i ženskih ispitanika u prvim dvjema primjenama je pokazala da među njima, u prosjeku, nema značajne razlike (oba $p > ,05$). Međutim, imajući u vidu zavisnost procjena koje su dali partneri (koja se reflektira i u korelaciji između rezultata muževa i žena – primjena I: $r = ,69$, $p < ,001$; primjena II – tijekom trudnoće: $r = ,77$ i nakon rođenja djeteta: $r = ,74$; oba $p < ,001$), provedene su i usporedbe rezultata unutar parova (t-test za zavisne uzorke). U prvoj su primjeni muževi bili, u prosjeku, skloniji ocjeni veće efikasnosti rješavanja bračnih sukoba nego njihove partnerice ($Mm = 5,24$ i $Mž = 5,07$; $t = 2,963$, $df = 182$, $p < ,01$, Cohenov $d = ,18$). Isti je smjer razlike dobiven i u drugoj primjeni, u parova koji prolaze tranziciju u roditeljstvo, ali samo za razdoblje prije rođenja djeteta ($Mm = 5,7$ i $Mž = 5,5$, $t = 2,204$, $df = 79$, $p = ,03$, Cohenov $d = ,21$); nakon rođenja djeteta partneri se nisu razlikovali u ocjeni efikasnosti rješavanja međusobnih sukoba ($p = ,87$). Prema tome, iako se u ocjeni ovoga aspekta kvalitete svoga braka skupine muškaraca i žena, u prosjeku, ne razlikuju, u nekim razdobljima bračne veze muškarci očito mogu biti skloni povoljnijoj ocjeni u odnosu na svoje partnerice. Premda se radi o, zapravo, slabome efektu, dobiveni je obrazac značajnih razlika u skladu s tendencijom muškaraca da pozitivnije ocjenjuju odnos s partnericom nego obrnuto – osim u razdobljima bračnoga i obiteljskoga ciklusa u kojima je bračna dinamika obilježena upravo porastom tenzija i konflikata zbog poteškoća prilagodbe na nenormativne ili normativne događaje, kao što je rođenje djeteta (usp. i prilog o Skali sklonosti idealiziranju braka u ovome izdanju).

Ni u jednoj primjeni nije utvrđena povezanost između rezultata na ovoj skali s dobi ispitanika (svi $p > ,05$). Međutim, kao što se može i očekivati, skala se pokazala osjetljivom na neke faktore povezane sa samom bračnom vezom, uključujući njezino trajanje te poteškoće prilagodbe na neke normativne događaje poput rođenja prvoga djeteta. U vezi s potonjim, rezultati druge primjene skale u skupini parova koji se nalaze u tranziciji u roditeljstvo pokazali su da ispitanici koji su već postali roditelji izvještavaju o manje uspješnom rješavanju konflikata nego oni koji tek očekuju rođenje prvoga djeteta (5,1 vs. 5,6, $F = 15,013$, $df = 1$, $p < ,01$). To je u skladu s nekim ranijim nalazima o porastu bračnih nesuglasica i sukoba nakon rođenja prvoga djeteta, koje se pripisuju prvenstveno problemima u prilagodbi na porast obveza i odgovornosti i, posebice, na nejednakost podjele tih obveza među partnerima (Roloff i Johnson, 2002). U istom je uzorku u podskupini muških ispitanika utvrđena razmjerno niska, ali značajna negativna korelacija između rezultata na ovoj skali i trajanja veze ($r = -,16$, $p < ,05$). U prethodnoj primjeni, u skupini mlađih parova, dobivena je praktično jednaka vrijednost povezanosti individualnih rezultata na ovoj skali s trajanjem braka ($r = -,16$, $p < ,01$), kao i između trajanja braka i jednoga indeksa slaganja procjena partnera³ ($r = -,18$, $p < ,05$). Međutim, tendencija opadanja percipirane efikasnosti rješavanja konflikata s trajanjem veze nije potvrđena i u trećoj primjeni u dobno vrlo heterogenoj skupini žena, što sugerira oprez pri interpretaciji nalaza o trajanju (bračne) veze i rezultata na ovoj skali. Iako ni nalazi ranijih istraživanja odnosa između konflikata i trajanja veze nisu konzistentni (v. Noller i Feeney, 2002), neka istraživanja sugeriraju da su u prvim godinama braka konflikti češći i intenzivniji te da se partneri, posebice u vezama koje karakteriziraju inicijalno niže zadovoljstvo i lošija kvaliteta upravljanja sukobima, tijekom toga razdoblja trude stvoriti konstruktivnije ozračje za svoje interakcije; međutim, ako u tome ne uspiju, vraćaju se starim, destruktivnim obrascima upravljanja konfliktima, što može imati negativne posljedice na bračno zadovoljstvo pa i samu stabilnost braka (Noller i Feeney, 2002).

Također valja uočiti da, za evaluaciju valjanosti ove skale, nekonzistenost nalaza o njezinoj povezanosti s trajanjem bračne veze (kao i općenito niske vrijednosti koeficijenta korelacije), zapravo i nije toliko problematična. Naime, trajanje veze, samo po sebi, u najboljem je slučaju tek aproksimativni pokazatelj kvalitete bračnoga funkcioniranja. Kao što pokazuju analize različitih profila (ne)slaganja među partnerima (tzv. tipovi brakova; v. detaljnije u Čubela Adorić, 2006), visoka je razina konflikata karakteristika prvenstveno tzv. konfliktnoga ili disharmoničnoga tipa bračne veze (a donekle i nekih drugih obrazaca ili tipova). Jedna je od

³ Tzv. kombinirani rezultat para koji je, za potrebe utvrđivanja profila (ne)slaganja među partnerima, izračunat prema formuli koju su predložili Lavee i Olson (1993; v. detaljnije u Čubela Adorić i sur., 2008; Jurević, 2007).

značajki potonjega tipa nezadovoljstvo partnera različitim aspektima veze, uključujući karakteristike partnera i odnosa među partnerima (Ćubela Adorić, 2006). No, veza i unatoč tomu može biti dosta stabilna, a partneri mogu nalaziti izvore zadovoljstva i resurse za održavanje bračne veze i u nekim drugim područjima ili domenama bračnoga funkcioniranja (npr. odgoj djece), posebice u onima koje su, zapravo, više eksternalne za njihov međusobni odnos (npr. odnosi s roditeljima ili prijateljima, životna filozofija) (Jurević, 2007). Ipak, istraživanja pokazuju da se radi o razmjerno najnestabilnijem tipu veze, bez obzira na njezino trajanje (v. Ćubela Adorić, 2006).

U skladu s tim su i neki rezultati naših istraživanja, koji pokazuju da je efikasnost rješavanja konflikata, mjerena ovom skalom, u razmjerno visokoj (43 ili više) pozitivnoj vezi s rezultatima na Upitniku bračne usklađenosti (v. Ćubela, 2002) kao i na skalama UPKBO koje ispituju bračno zadovoljstvo, stabilnost braka, pravednost odnosa, tendenciju idealiziranju braka te percepciju slaganja s partnerom u različitim domenama poput intimnih odnosa, prisnosti, komunikacije, roditeljstva, odnosa s rodbinom i prijateljima, upravljanja financijama i životne filozofije (v. detaljnije u Ćubela Adorić, Jurević i Jurkin, 2008; Ćubela Adorić i sur., 2008; Jurević, 2007; Lacković-Grgin, Nekić i Penezić, 2009; Tucak Junaković, Ćubela Adorić i Nekić, 2009; usp. također prikaze skala koje mjere neke od navedenih konstrukata u drugim priložima ovoga izdanja). Iako su u primjenama II i III korištene samo neke skale iz UPKBO, može se zaključiti da rezultati ovih korelacijskih analiza dosljedno potvrđuju povezanost Skale uspješnosti rješavanja bračnih konflikata s mjerama većine aspekata kvalitete bračnoga funkcioniranja koji su obuhvaćeni instrumentom UPKBO. Daljnji su prilog konstruktnoj valjanosti ove skale i nalazi o njezinoj povezanosti s mjerama sklonosti samozatomljivanju ili samostišavanju, te emocionalne i socijalne usamljenosti (v. Lacković-Grgin, Nekić i Penezić, 2009). Štoviše, ova se mjera efikasnosti rješavanja konflikata pokazala razmjerno najboljim prediktorom socijalne usamljenosti žena, premda u toj relaciji donekle posreduje sklonost samozatomljivanju.

Općenito, do sada prikupljeni podaci sugeriraju da se ova skala može koristiti kao zadovoljavajuće homogena, pouzdana i osjetljiva mjera percepcije efikasnosti rješavanja konflikata s partnerom, pa i ukupne (percipirane) kvalitete bračnoga funkcioniranja u različitim stadijima veze. Uz test-retest pouzdanost (koja se upravo ispituje u sklopu istraživanja koje provode autorice ovoga priloga), daljnja bi se istraživanja trebala usmjeriti na provjeru njezine konvergentne i divergentne valjanosti i, posebice, na relacije s pokazateljima nekih specifičnih strategija rješavanja konflikata, kao i na njezinu osjetljivost na različite specifične i potencijalno konfliktne normativne ili nenormativne događaje u životu pojedinca i u razvoju bračne veze, poput gubitka zaposlenja, bolesti partnera, bračne nevjere, osamostaljivanja i odlaska odrasle djece iz roditeljskoga doma itd.

Literatura:

- Ćubela, V. (2002). Upitnik bračne usklađenosti, U: K. Lacković-Grgin, A. Proroković, V. Ćubela i Z. Penezić (ur.). *Zbirka psihologijskih skala i upitnika, Sv. 1* (str. 83–86), Filozofski fakultet u Zadru.
- Ćubela Adorić, V. (2006). Prisni odnosi u odrasloj i starijoj dobi. U: K. Lacković-Grgin i V. Ćubela Adorić (ur.). *Odabrane teme iz psihologije odraslih* (str. 161–215). Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Ćubela Adorić, V., Jurević, J., Jurkin, M. (2008). Marital satisfaction, idealization, adjustment and stability in different types of marriage. Rad prezentiran na skupu *4th European Conference on Positive Psychology*, Rijeka, Hrvatska.
- Ćubela Adorić, V., Jurkin, M., Jurević, J., Ivoš Nikšić, E., Kamenov, Ž. (2008). Profiles of marital partners' agreement across various areas of the relationship. Rad prezentiran na skupu *XXIX International Congress of Psychology*, Berlin, Njemačka.
- Jurević, J. (2007). *Obrasci slaganja među partnerima u procjeni bračnog funkcioniranja i percepcija opće kvalitete braka*. Diplomski rad. Odjel za psihologiju Sveučilišta u Zadru.
- Kline, G. H., Pleasant, N. D., Whitton, S. W., Markman, H. J. (2006). Understanding couple conflict. U: A. L. Vangelisti i D. Perlman (ur.). *The Cambridge handbook of personal relationships* (str. 445–462). New York: Cambridge University Press.
- Lacković-Grgin, K., Nekić, M., Penezić, Z. (2009). Usamljenost žena odrasle dobi: Uloga percipirane kvalitete bračnog odnosa i samostišavanja. *Suvremena psihologija*, 12 (1), 7–22.
- Noller, P., Feeney, J. A. (2002). Communication, relationship concerns and satisfaction in early marriage. U: A. L. Vangelisti, H. T. Reis i M. A. Fitzpatrick (ur.). *Stability and change in relationships* (str. 129–155). Cambridge University Press.
- Roloff, M. E., Johnson, K. L. (2002). Serial arguing over the relational life course. U: A. L. Vangelisti, H. T. Reis i M. A. Fitzpatrick (ur.). *Stability and change in relationships* (str. 107–128). Cambridge University Press.
- Straus, M. A. (2005). Measuring intrafamily conflict and violence: The Conflict Tactics (CT) Scales. U: R. K. Bergen, J. L. Edleson i C. M. Renzetti (ur.). *Violence against women: Classic papers* (str. 187–197). Boston: Pearson Education Inc.
- Tucak Junaković, I., Ćubela Adorić, V., Nekić, M. (2009). Neki aspekti kvalitete bračnog funkcioniranja tijekom tranzicije u roditeljstvo. Rad prezentiran na skupu *XIX. Dani Ramira i Zorana Bujasa*, Zagreb, Hrvatska.
- Wilmot, W. W., Hocker, J. L. (2007). *Interpersonal Conflict*. New York: McGraw-Hill.

SKALA USPJEŠNOSTI RJEŠAVANJA BRAČNIH KONFLIKATA

Sljedeće tvrdnje izražavaju različita mišljenja o tome kako se bračni partneri nose s međusobnim nesuglasticama i koliko uspijevaju riješiti svoje sukobe. Pročitajte pažljivo svaku tvrdnju i procijenite koliko je ono što ona izriče u skladu s Vašim mišljenjem i iskustvom u braku.

Procjene ćete davati tako da uz svaku tvrdnju zaokružite onaj broj na skali od -3 do +3 koji najbolje odgovara Vašem mišljenju. Brojevi na skali imaju sljedeća značenja:

-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
potpuno netočno	uglavnom netočno	donekle netočno	niti točno, niti netočno	donekle točno	uglavnom točno	potpuno točno

---

1. Ponekad se ozbiljno svađamo oko zapravo nevažnih stvari. ®	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
2. Često i manje nesuglasice s mojom suprugom /mojim suprugom/ završe velikom svađom. ®	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
3. Ponekad mi se čini da se neke razlike među nama nikada neće riješiti. ®	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
4. Nismo baš skloni svoje sukobe i nesuglasice završiti nekim kompromisnim rješenjem. ®	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
5. Kada raspravljamo o problemima, trudimo se naći rješenje kojim ćemo oboje biti zadovoljni.	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
6. Vrlo sam zadovoljan / zadovoljna načinom na koji rješavamo svoje sukobe.	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
7. Uglavnom uspijevamo razriješiti naše nesuglasice.	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
8. Naše rasprave uglavnom završe tako da se nijedno od nas ne osjeća povrijeđenim.	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
9. I kada razgovaramo o nečemu o čemu imamo različito mišljenje, nastojimo razumjeti stajalište onoga drugog.	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3

Napomena: ® – čestice koje se obrnuto boduju